

Op, al den ting, som Gud har gjort

Hans Adolph Brorson (1694-1764)

- Præstesøn fra Sønderjylland.
- Teologisk eksamen 1721, derefter sognepræst i Randerup (1721-29) og Tønder (1729-37). Så stiftsprovst i Ribe, siden fra 1741 biskop.
- Udsendte 1732 hæftet "Nogle Julesalmer", derefter endnu en række hæfter, som sammen med nye salmer og oversættelser fra tysk indgik

- 1 Op, al den ting, som Gud har gjort, hans herlighed at prise!
Det mindste, han har skabt, er stort og kan hans magt bevise.
- 2 Gik alle konger frem på rad i deres magt og vælde, de mægted ej det mindste blad at sætte på en nælde.
- 3 Det mindste græs jeg undrer på i skove og i dale, hvor skulle jeg den visdom få om det kun ret at tale?
- 4 Hvad skal jeg sige, når jeg ser, at alle skove vrimle, de mange fuglesving, der sker op under Herrens himle?
- 5 Hvad skal jeg sige, når jeg går blandt blomsterne i enge, når fuglesangen sammenslår som tusind harpestreng?
- 6 Hvad skal jeg sige, når mit sind i havets dybe grunde kun dog så lidt kan kige ind og ser så mange munde?
- 7 Hvad skal jeg sige, når jeg ser, hvor stjerneflokken blinker, hvor mildt enhver imod mig ler og op til himlen vinker?
- 8 Hvad skal jeg sige, når jeg op til Gud i ånden farer og ser den store kæmpetrog af blide engleskarer?
- 9 Hvad skal jeg sige? mine ord vil ikke meget sige:
o Gud! hvor er din visdom stor, din godhed, kraft og rige!
- 10 Op, stemmer alle folk på jord med frydetone sammen:
Halleluja, vor Gud er stor!
Og Himlen svare: Amen!

*Hans Adolph Brorson:
"Op, al den ting, som Gud har gjort" (1734)*

Lærken

Steen Steensen Blicher (1782-1848)

- Opvokset i Vium ved Viborg, hvor faren var præst.
- 1819-25 selv præst i Thorning og Lysgaard, derefter i Spentrup mellem Randers og Hobro.
- Indledte forfatterskabet med oversættelser og digte, men fandt fra og med "Brudstykker af en Landsbydegns Dagbog" (1824) sin helt egen form og karakteristiske tone som novelleforfatter.
- Sideløbende med sin præstegerning og indsatsen inden for prosaen førte han et aktivt liv som redaktør, folkeoplyser og politisk debattør.

Der er han selv! Velkommen tusind Gange
Min Yndling, Du! som over Vintervange
Tør vække Foraarslyst;
Og, medens Frosten lukker Søens Bryst,
Vil aabne mit med dine Jubelsange.
Ak er det ei for tidligt dog, Du spaaer
Om den saa inderlig forønskte Vaar?
For tidligt jubilerer?
Hvis Vintren endnu een Gang triumpherer,
Du vistnok for din Spaadom Utak faaer.
Dog Nej! syng ligevel, du vakre Digter!
Du spaaer saa skjønt, om og din Spaadom
svigter:
Om af forsagte Sind
Gaaer alle Glæder ud – og Frygten ind,
Du uforfærdet dog for Haabet figter.
Ret saa, min Ven! i Vinterstorme just
Man synger bedst om Somrens Zephyrpust:
I Narrens Skygger dunkle,
Om Morgendiamanteerne, der funkle
I Skummer af Skinfaxes Aandeprust.
Med Glædessang du hilser Morgenrøden,
Heel ubekymret om den bringer Føden;
Hver Aftenstund –
Med Sang du synker hen til roligt Blund,
Ved Midnat kvæder lige ufortrøden.
Du synger naar du kommer, naar du gaaer;

Ret saa! Hvorfor i Høst ej, som i Vaar?
Naar Vandretimen lyder,
I det Farvel, du Sommerlivet byder,
Du lige freidigt Afskedstrillen slaar.

*Steen Steensen Blicher:
"Lærken" (af Trækfuglene, 1838)*

Ordforklaringer:

Figter: fægter, kæmper

Zephyr: vestenvind

Skinfaxe: i nordisk mytologi den hest, der trækker dagen over himlen

Jeppé Aalkjær (1866-1930)

- Opvokset på en mindre gård på Skiveegnen.
- Et højskoleophold på Askov blev afsæt for et omskifteligt liv som lærer, foredragsholder og folkeoplysende skribent.
- Blev kendt for de socialt indignerede romaner, især *Vredens Børn* (1904), og for fire bind erindringer, men står for nutiden mest som den store sangbare folkelige lyriker ("Jens Vejmand", "Spurven sidder stum bag kvist", "Stille, hjerte" m.fl.). Hovedværket blev samlingen *Rugens Sange* (1906).

Det er favnende Nat over øde Kjær;
Lysene slukkes i ensomme Ruder.
Det er Tiden mod Høst, det er Stjerneskjær;
Sivene luder,
mens det lynet.

Der gaar Strimer af Hvidt over Himlen
mod Nord,
Engene aander, og Duggbadet frisker;
Vinden gaar tyssende hen over Jord,
Flægene hvisker,
mens det lynet.

Oxerne drejer de duggslagne Horn,
standser i Drøvet med ospærret Øje;
Bankerne skulper paa Bølger af Korn,
synes saa høje,
naar det lynet.

Himlen staar tavs over tiende Land;
Øret kan høre, hvor Rødderne drikker;
Dværg-Aspen bævrer ved flammedøbt
Vand,
Tidslerne nikker,
mens det lynet.

Rugfaldet krydser de tyngede Straa,
tar mod Velsignelsens lysende Naade;
Vipperne sænker sig ydmyge, graa,
dryppende vaade,
mens det lynet.

Frøerne springer saa vildt om min Taa;
Længslerne vil, jeg til *hende* skal vandre.
Elskende Sjæle som duggede Straa
nærmes hverandre,
naar det lynet.

*Jeppes Aakjær:
"Kornmod" (1906)*

Ordforklaringer:

Kornmod: glimt af fjerne lyn i horisonren
Flægene: vandplanter med flade, sværdformede

Regn

Hulda Lürken (1896-1946)

- Er lærerdatter, vokset op på Holmen Skole nordvest for Frederikshavn.
- Blev gift i 1917 og fik et barn, som hun ved skilsmisse 1923 måtte give afkald på. Levede resten af sit voksne liv i Bangsbostrand.
- Debuterede i 1927 med *Lys og Skygge*, som introducerer hendes hovedmotiv, driftens magt i stadig brydning med angsten og døden. Mod sætningen skærpes gennem samlingerne *Sjælens Have* (1931) og *Lærken* (1932), men forskydes i mystisk-religiøs retning med *Elskøvs Rose* (1936) og *Drømmen* (1940). Hendes fire romaner, især *Loksesed I-II* (1931) og *De Uansvarlige* (1933), kredser om begærets nedbrydende kraft.

Der strømmer i Narten mod Rudernes Glar
en uendelig, sivende, sukkende Regn.
Der er, som om Rudernes tvende Par
slaar Kors for Mørket med hemmeligt Tegn.

En duftende Regn, der som fugtigt Støv
favnes af Skovens dybe Bund,
der fanges af Mulm og filtreres i Løv.
Et Varsel om Frugtbarhed – Vaarens Stund.

Der aander af Jord en vidunderlig Em
forjættende fuld af Grøde og Saft;
den stiger af Markens og Muldens Gem,
forløst ved Regnens livgivende Kraft.

Nu vaagner Naturen af Vinterens Blund,
den vokser som ved et hemmeligt Tegn,
den striger i Vækst af en levende, sund,
uendelig, sivende, sukkende Regn.

Hulda Lürken: "Regn" (1931)

Personen i overskud

Lad gå med at birken nejer nyudsprungen
og græsset bider i den bløde luft, indforstået –
at rosmarinlyngen ryster sine spæde klokker
den æder jeg rå, også jeg har sjæl at ernære,
men at der hen over denne gentagne iver

lavt her hen over en så umotiveret
foretagsomhed
kommer svaner strygende, hvide, og tre,
med langsomme vingeslag og strakte halse,
det er for meget, det er MIG for meget:
under de omstændigheder er jeg bedst som
mangel!

Per Højholt (1928-2004)

- Opvokset i Esbjerg.
- Efter endt uddannelse som bibliotekar ansat i Esbjerg, Gentofte og Søllerød. Levede siden af sit forfatterskab.
- Debut 1949 med *Hesten og solen*. Derefter udkom en række digtsamlinger med *Poetens hoved* (1963) og *Turbo* (1968) som højdepunkter. Fra 1977 udsendte han mindre bøger i flere genrer i serien 'PRAKSIS', bd. 1-12. Desuden foretog han tre romaner: *6512* (1969), *Aurricula* (2001) og *Hans Henrik Mattesen. En monografi* (udgivet posthumt 2007).
- Hans litteraturbetragtninger udkom som *Cézarernes metode* (1967) og *Intetbedens grimasser* (1972) samt essaysamlingen *Stenoaskeriet og andre stykker* (1994).

Per Højholt: "Personen i overskud" (1989)

Den første

Hørte i går årets første frø kvække
og jeg fandt den første storkenab.
Og en mus, der var faldet i staver
i solvarmen på kanten af den fugtige
sti, fik øje på årets første digter
og pilede forskrækket ud af digtet
ind i skoven.

Eske K. Mathiesen er født
i 1944. Han debuterede i
bogform i 1976 med digt-
samlingen *Erva spætternes
have*. Siden er udkommet
en lang række digtsamlin-
ger. Hans *Samlede digte* fra
perioden 1975-2016 fore-
ligger i fire bind. Om de